

Не можна не враховувати впливу ЗВТ+ на основні галузі української економіки та лібералізацію доступу до ємних ринків ЄС як результату такої взаємодії. Модифікація конкурентних відносин, що стане наслідком торговельного співтовариства Україна ЄС, сприятиме посиленню позитивних економічних ефектів, забезпечить перехід від періодичної скоординованої участі в європейському торговельному комплексі. [4] Все це вплине на кореляцію факторів економічного збереження і буде поштовхом до зниження запозичень державою.

Крім того потрібно знайти оптимальне співвідношення між обсягами фіскального та кредитного фінансування бюджетних витрат, оскільки зовнішні кредити є ефективними тільки у короткостроковому періоді, проте в подальшому вони ведуть тільки до збільшення боргового навантаження. Також перспективним напрямом діяльності має стати виведення з “тіні” економіки України, адже гроші, які там обертаються, могли б поповнити державний бюджет та таким чином зміцнити фіскальне фінансування бюджетних витрат та в результаті зменшити зовнішню заборгованість України.

Враховуючи останні події, а саме збільшення прожиткового мінімуму, стабілізації ситуації на Сході України, та поживлення національного експорту, є підстави для позитивних прогнозів щодо зменшення боргового навантаження в подальшому.

Література

1. Бюджетний кодекс України, прийнятий Законом України № 2456-VI від 08.07.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

2. Державна Служба Статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

3. The World Bank [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.worldbank.org/country/ukraine>.

4. Кривоус В. Угода про Асоціацію між Україною та ЄС: перспективні можливості для співробітництва та ризику ЗВТ+ / В. Кривоус // Журнал Європейської економіки. – 2015. – Т. 14 (№ 3). – С. 262–272.

ТЕТЯНА ЕМІЛІЯ МАЛІСЕВИЧ

Науковий керівник:

к.е.н., доц. Кривоус В. Б.

СПІВРОБІТНИЦТВО З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ЯК МЕТОД ПОДОЛАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ, ФІНАНСОВИХ ТА ВАЛЮТНИХ ПРОБЛЕМ

На межі двох тисячоліть в житті практично всіх держав світу центральне місце займають глобальні економічні, фінансові та валютні проблеми. Вони значною мірою впливали на розвиток всіх країн планети і в період Першої та Другої світових війн, і у роки Великої Депресії, і міжнародних валютних криз, а також продовжують впливати і на сьогодні. Їх розв’язання так чи інакше

покликані вирішити спеціальні органи – міжнародні фінансові організації котрі є фундаментом світової економічної безпеки.

Глобалізація як реальність сьогодення демонструє свою присутність у всіх сферах суспільного життя, посилюючи взаємозалежність та взаємопов'язаність всіх економічних і політичних агентів, національних економік і культур, соціальних систем та інформаційних мереж. Поступова ліквідація економічних бар'єрів змушує країни адаптуватись до нових реалій, зовнішніх і внутрішніх викликів, навчитись працювати в умовах інтеграції [1].

В умовах глобалізаційних процесів міжнародні фінансові організації почали відігравати дедалі більшу роль у міжнародних економічних відносинах. Це пояснюється тим, що саме через канали цих організацій проходить значна частка світових інвестицій, купівля та продаж валюти для фінансування експорту й імпорту. Особливо важливою є діяльність цих організацій для країн, що здійснюють перехід до ринкових відносин і готові використати як управлінський досвід міжнародних фінансових організацій, так і власні реальні можливості.

Інтенсивна глобалізація і активна інтеграція супроводжується поглибленням взаємозалежності всіх країн, розвитком стійких економічних зв'язків, тісним переплетенням національних господарств і створенням єдиного господарського комплексу як у регіональному, так і в світовому масштабі. Процес економічної інтеграції обумовлений наявністю високорозвинутих факторів виробництва, які переросли межі національних господарств, що і спричинило формування наддержавних та наднаціональних механізмів. [2]

Особливості наднаціонального механізму, його становлення та розвиток в умовах глобалізації досліджували такі вчені, як: Л. Вульф, Д. Мітрані, Ж. Моне, Ш. Мюре, К. Уейр, Ф. Хайєк, Р. Хеннінг, С. Хоффман, Р. Шуман, В. Бакуненко, В. Бодрова, О. Білорус, І. Грицяк, В. Зуєв, В. Князева, Д. Лук'яненко, Є. Савельєв, Ю. Шишков, В. Кривоус.

На сучасному етапі Україна перебуває у стані глибокої фінансової та економічної кризи, що проявляється через такі негативні тенденції як спад виробництва, загальні неплатежі, зростання державного боргу та дефіциту державного бюджету, масштабне безробіття, загострення соціальних суперечностей та політичні конфлікти на міжнародному рівні. В таких умовах виникає необхідність залучення додаткових фінансових ресурсів для усунення цих проблем, що може бути здійснено, перш за все, за рахунок позик міжнародних фінансових організацій, які на нинішньому етапі розвитку світового господарства відіграють провідну роль у подоланні наслідків світової фінансової кризи.

Основними напрямками фінансування європейських фондів є створення стабільної зростаючої системи зайнятості, фінансування програм для підвищення екологічності виробничих процесів, подолання істотної диспропорції регіонального економічного зростання, а також усунення депресивних регіонів. Фінансування подолання структурних диспропорцій між регіонами здійснюється на умовах пропорційності, яке забезпечує покриття 75% витрат, запланованих стратегією.

Загальний обсяг інвестиційних проектів ЄІБ в Україні становить понад 1 млрд. євро. До основних проектів, які реалізуються в рамках співпраці між Україною та ЄІБ належать наступні фінансові угоди: розвиток залізничного сполучення "Будівництво Бескидського тунелю" в 2014 році в обсяг 55 млн. євро, поліпшення повітряного сполучення "Модернізація та вдосконалення авіаційної системи" 2013 року обсягом 41 млн. євро; з квітня 2015 року в Україні реалізується проект "Ексклюзивна кредитна програма для України", який забезпечує фінансування відновлення муніципальної інфраструктури територій, які постраждали від військових дій і знаходяться під контролем української сторони (сума кредиту – 200 млн. євро); у 2016 році Міністерство фінансів України брало участь у кредиті ЄІБ в обсязі 400 млн. євро за кредитної підтримки реального сектора економіки України та розвитку малого і середнього бізнесу [3].

Станом на 31 березня 2014 року портфель ЄБРР в Україні нараховував 326 проектів з загальним обсягом фінансування більше 8,9 млрд. євро. За період співпраці з ЄЮРР (1993–2013 роки) в державному секторі економіки України за проектами, кредитні кошти за якими залучені державою або під державні гарантії, укладено угод на загальну суму 674,94 млн. дол. США та 1487,35 млн. євро (в рамках 22 проектів), з яких станом на 01.10.2013 використано 606,75 млн. дол. США та 663,73 млн. євро [3]. З загального портфеля кредитів ЄБРР в державному секторі економіки 50% спрямовано на фінансування проектів розвитку транспортної інфраструктури, 39% – на підтримку фінансового сектору, 2% – сфери зв'язку, 1% – на розвиток муніципалітетів.

Економічна складова поточного співробітництва України з ЄБРР полягає в наданні значного обсягу фінансування проектів як державного, так і приватного сектору, що сприяє розвитку економіки України в складних умовах. Створених дестабілізацією ситуації навесні 2014 р. В державному секторі ЄБРР ухвалив рішення про виділення другого траншу у розмірі 200 млн. євро по спільному проекту з державною компанією «Укравтодор». В приватному секторі ЄБРР затвердив програму підтримки оборотного капіталу для своїх клієнтів в Україні на 150 млн. євро. яка спрямована на те, щоб мінімізувати неготовивні наслідки від девальвації гривні [3].

Співпраця з Міжнародним валютним фондом почалася практично на зорі незалежності України й включає шість етапів. На першому етапі співпраця проходила в рамках програми МВФ «Механізм фінансування системних перетворень» (1994–1995 рр.). Україна користувалася кредитною лінією обсягом \$760 млн. Під час другого етапу (1995–1998 рр.) Україна вже залучила \$1,9 млрд на стабілізацію економічної ситуації. На третьому етапі (1998–2002 рр.) Україна залучила \$1,6 млрд. У 2001 році ВВП зріс на 9,1%, інфляція була на рівні 6,1%, а золотовалютних резервів вистачало вже майже на 8 тижнів імпорту. В ході четвертого етапу співпраці (2002–2008 рр.) Кабінет міністрів обрав програму «Попереджувальний стенд-бай». Однак у ході цієї програми співпраця звелася до рівня «технічної допомоги» й реальних грошей Україна не отримувала. Чого не скажеш про наступні етапи. У 2008–2013 роках програма розширеного фінансування передбачала суму в 20 разів більшу за першу

кредитну лінію і становила \$16 млрд. Загалом у рамках цієї програми Україна отримала три транші загальним обсягом близько \$10,6 млрд. На нинішньому етапі співпраці з МВФ програмою розширеного фінансування передбачено близько \$17 млрд. Наразі країна отримала перший транш обсягом \$5 млрд, другий – \$1,7 млрд і третій – \$1 млрд.

Згідно запланованого графіку погашення Україною відсотків та кредитів МВФ у 2017 році Україна планує повернути 1 млрд. дол. США, в 2018 р. – 2,2 млрд. дол. США, у 2019 р. – 1,7 млрд. дол. США, а в період 2020–2025 рр. – 1 млрд. дол. США/рік [3].

Залучення України до роботи структур кредитного сприяння відображає прагнення швидше інтегруватися до світового господарства та пов'язано зі сподіваннями на отримання країною консультативної та фінансової допомоги для подолання наслідків криз.

Станом на 2016-й рік питання залучення іноземних інвестицій є найбільш актуальним через політичні події, що не припиняються в Україні і на сьогоднішній день. Конфлікт з Росією несе за собою втрати майна та суттєво вплинув на коливання курсу гривні. Якщо розглядати економічну сторону даного питання, то необхідно сказати, що за умов продовження такої ситуації буде зруйновано велику кількість міст України, на відбудову буде необхідно залучення великої кількості коштів. В даному разі Україна розраховує на підтримку всіх організацій, з якими вона співпрацює та планує налагодити співробітництво. Наразі для припинення погіршення економічної та політичної ситуації в країні необхідно якомога швидше прийняти рішення щодо мирного вирішення конфлікту та почати негайну допомогу постраждалим сім'ям. Саме тому питання співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями суттєво актуалізується.

Література

1. Кривоус В. Б. *Інтеграція країн, що розвиваються, у світовий економічний простір: регіональні наддержавні інституції* / В. Б. Кривоус, С. В. Гродський // *Вісник Донецького національного університету*. – Донецьк, 2012. – Т. 2. – С. 289–293.

2. Кривоус В. *Наднаціональний механізм в інтеграційних процесах* / В. Кривоус // *Вісник ТНЕУ*. – 2012. – № 5–1. – С. 77–87.

3. *Міністерство фінансів України. Міжнародне співробітництво [Електронний ресурс]*. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/news/mizhnarodne-spivrobotnictvo>.